

Roditeljski sestanek kot priložnost za ustvarjanje partnerstva

Maja Bela
Osnovna šola Gorišnica

Povzetek: Dobro sodelovanje med šolo in domom – med učitelji in starši sodi med pomembne kazalce kakovostnega vzgojno-izobraževalnega dela. Partnerstvo postaja vse bolj razširjen koncept in tudi sodobna šolska politika si prizadeva za razvoj partnerskega odnosa med domom in šolo in na ta način prispevati k boljši kakovosti življenja v šoli, ki bo v korist vseh udeležencev. V prispevku predstavljam del vsebin, ki so me na Osnovni šoli Gorišnica vodile pri načrtovanju in izboljševanju sodelovanja s starši v primeru roditeljskega sestanka. **Ključne besede:** sodelovanje, starši, učitelji, roditeljski sestanek, osnovna šola. **Parent-Teacher Conference as an Opportunity to Create a Partnership. Abstract:** Good cooperation between the school and home – between the teachers and parents – is one of the important indicators of the quality of educational work. Partnership is becoming a widely used concept; contemporary school policy is attempting to develop a partnership between the home and the school, and thus contribute to the higher quality of life in school, which would benefit all those involved. In the paper, I present some of the contents that guided me in planning and improving my cooperation with parents during a parent-teacher conference at the Gorišnica Primary School. **Key words:** cooperation, parents, teachers, parent-teacher conference, primary school.

Uvod

Vedeti moramo, da starši ne prihajajo v šolo zgolj po informacijo ali mnenje učitelja, pač pa želijo biti slišani, razumljeni ter želijo vplivati. Odnos med šolo in starši naj bo enakopraven, partnerski. Ko se otrok vključi v šolo in šolski sistem, se družina ne odpove odgovornosti za svojega otroka. Šola je le inštitucija, v katero se otrok vsak dan skozi več let vključuje. Njegovo izhodišče je še vedno družina, dom. »Skrb za izobraževanje otrok torej ni skrb države, pač pa skrb, dolžnost in odgovornost staršev. Država je dolžna le poskrbeti za pogoje, da se skrb staršev lahko realizira« (Resman 1992b, str. 136). Zato imajo starši še kako pravico kaj reči o šoli, o njenem delu, še posebej v osnovnošolskem izobraževanju. Kadar učitelj in starši dobro sodelujejo, otroci/učenci to povezanost čutijo in se skladno s tem

tudi odzivajo. Čutijo in temu primerno pa se odzivajo tudi, ko ugotovijo, da staršem ni mar za to, kaj se z njimi dogaja v šoli in ko niti učitelja ne zanima, kaj se z njimi dogaja doma. Zato je pomembno, da jim prisluhnemo in ne drvimo skozi snov, kadar opazimo upad motivacije pri pouku. Sama vsako jutro pričakam učence pri vratih in jim pred vstopom v razred stisnem roko ter zaželim lep začetek dneva. Pogosto je dovolj pogled, da ugotovim trenutno razpoloženje posameznika, in hkrati beseda, da to razpoloženje dvignem na želeno raven.

Starši, ki so zadovoljni z otrokovim napredkom pri učenju in splošnem razvoju, z zadovoljstvom gledajo tudi na učitelja in njegovo delo, kar jih zbližuje s šolo in učitelji. Otrokov uspeh in napredovanje sta torej motivacijski faktor sodelovanja staršev s šolo. To načelo me vodi skozi vse faze delovanja v razredu. Poskrbim, da so zapiski urejeni in čitljivi,

da snov sproti utrjujemo in pomembne informacije zapišemo v beležko. Kadar začutim težave pri posamezniku, ne čakam predolgo. Redno obveščam starše o napredku učenca in vodim portfolio za vsakega posebej.

Redni stiki z učitelji (vendar ne samo prek domačih nalog) staršem pomagajo spoznati učitelje kot osebnosti in razumeti zahtevnost njihovega dela. Dokler starši ob stikih ne doživijo tovrstne osebne izkušnje, toliko časa bodo o učitelju in njegovem delu govorili v obliki splošnih polresnic ali stereotipov, ki so si jih oblikovali v preteklosti ali se širijo med ljudmi. To pa lahko povzroči precejšnje težave pri učencih, ki se bojijo vzpostaviti stik z učiteljem. Ostajajo zaprti, pri urah so tiho in ne sodelujejo. Dandanes nam tehnologija omogoča takojšnje informiranje in skoraj stalno pripravljenost ter dostopnost učiteljev. Vsak pa se odloča zase, kako blizu je pripravljen spustiti starše otrok, ki jih poučuje. E-pošta pripomore k nemoteni komunikaciji v vseh trenutkih in kadar je to najbolj potrebno. To staršem tudi povem. Vedo, da sem jim na razpolago in se lahko name obrnejo, kadarkoli so v stiski. Zgodilo se je, da je učenka prišla domov in so starši šele popoldne izvedeli za konflikt med njo in sošolcem. Znašli so se v nemoči in prosili, da se oglasim po telefonu. Seveda sem to nemudoma storila, čeprav je bilo »delovnega« dne že konec. Nikoli nisem takih odločitev obžalovala, saj vem, da so bili hvaležni in da se je situacija rešila prej kot če bi čakala do naslednjega dne ali celo čez vikend. Prav tako nisem nikdar imela občutka, da mojo »pripravljenost« izkoriščajo. Celo nasprotno – name so se spomnili ob zelo posebnih trenutkih, kot so praznovanja rojstni dni otrok, in kdaj poslali kakšno fotografijo otrok, ki so mi veselo mahali v pozdrav. Takrat sem začutila, da je naše sodelovanje resnično pristno in zgrajeno na zdravih temeljih.

Ni mi težko poslati dobre misli in lepe želje ob začetku praznikov. Pred napornimi sklopi jih še posebej obvestim o datumih ocenjevanj in priložim program kulturnega dne. Najbolj pa se veselijo, kadar pripnem še fotografijo iz razreda, kjer je očitno, da njihovi otroci v šoli uživajo.

Na začetku šolskega leta je zaradi selitve razred zapustil eden od otrok. Ko smo obravnavali učno snov »pisanje pisma«, sem to priložnost seveda izkoristila za to, da je učenec dobil pisma od nekdanjih sošolcev. Deček, ki mu je bilo v novem

okolju sicer resnično težko, jih je bil zares vesel. Torej so stiki v vsaki obliki pomembni in treba jih je ohranjati.

Pred kakšnim mesecem se je huje poškodovala mamica enega od učencev. Razred je brez pomisleka izdelal čudovit album s prekrasnimi risbami zanjo. Gospa je takoj poslala ganljivo pismo, kjer se je zahvalila za lepo gesto in pomoč pri hitrejšem okrevanju. Neprecenljiv pa se mi je zdel sijaj v očeh sina, ki ga je močno skrbelo za mamico. Vsakemu sošolcu je posebej povedal, kaj ima rada; rože, rdečo barvo ... Takrat spoznaš, kako malo je potrebno, da neguješ in gradiš dober odnos s starši.

Roditeljski sestanek kot priložnost za ustvarjanje partnerstva

V slovenskih šolah je uveljavljenih več formalnih in neformalnih načinov sodelovanja šole s starši. Po Zakonu o osnovni šoli formalna srečanja, kot so govorilne ure in roditeljski sestanki, spadajo pod obveznost učiteljev, za nekatera neformalna srečanja oziroma sodelovanja pa se šole odločajo interno.

Formalne oblike sodelovanja določa zakonodaja, ki natančno opredeli svet staršev, roditeljske sestanke in govorilne ure ter dodaja »druge oblike sodelovanja«, ki pa niso natančno opredeljene. Tudi pisna sporočila so formalna oblika komuniciranja med šolo in domom, saj je v devetletni osnovni šoli uzakonjeno pisno sporočanje staršem o otrokovem napredku po vsakem ocenjevalnem obdobju. Vsebina sporočil so lahko tudi vabila ali obvestila. V nižjih razredih osnovne šole je učiteljev pisni komentar določenega izdelka posameznega učenca povratna informacija o učenčevemu dosežku; starše z njim obvešča o dosežku in napredku njihovega otroka. Pogosto komentar vključuje tudi navodilo za izboljšanje dosežka. Vprašala sem se, kako prerasti formalizem na teh sestankih in kako spodbuditi aktivno sodelovanje staršev. Želela sem, da me sprejmejo kot partnerja, mi zaupajo in spregovorijo o svojih pričakovanjih, pogledih, izrazijo svoje mnenje in po lastni presoji spregovorijo o stiskah in težavah, jaz pa jim bom ponudila podporo pri premagovanju le-teh.

Zato sem se odločila, da roditeljski sestanek v 5. razredu pripravim nekoliko drugače. Najprej smo staršem po e-pošti poslali vabilo.

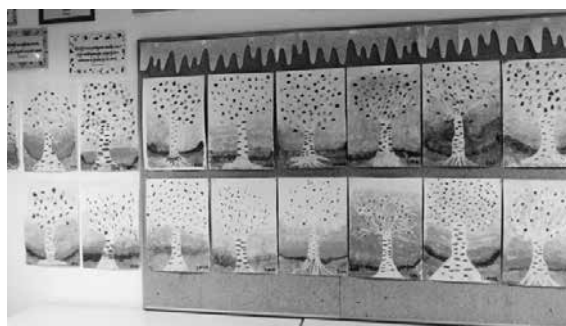

Priprava prostora

Učilnico sem spremenila v prijeten prostor za druženje. Pripravila sem razpoložljivo glasbo in na tablo napisala lepo misel. Del table tudi sicer vsak teden krasi nova podoba. Na platno lahko projiciramo tudi fotografije iz oddelka.

Spremenila sem klasično postavitve klopi: oblikovala sem več omizij, saj sem načrtovala delo v manjših skupinah. Na sredino sem postavila preprogo, kjer so se med sestankom posedli učenci. Skupaj smo pripravili mizice tako, da smo s starši lahko začeli takoj ustvarjati. Vsakega je čakal velik čopič in gobica, pa krpica in podlaga. Učenci so v lončke nalili še tempera barve in vodo za čiščenje. Panoje učilnice so krasili izdelki učencev.

Izvedba roditeljskega sestanka

1. Uvod (5 minut): pozdrav in predstavitev namena sestanka. Tokrat smo se pogovarjali o izvedbi kolesarskega izpita in končni ekskurziji.

A starši so hitro ugotovili, da bo ta dan drugačen od drugih srečanj. S strahom so se ozirali po likovnem materialu in se vnaprej opravičevali, da so že pozabili, kako se riše. Pomirila sem jih, da se lahko zanesejo na svoje otroke, ki jim bodo suvereno pomagali skozi »kalvarijo« slikanja. Učenci so ponosno stali ob svojih domačih in jih zalagali z vsemi napotki. Ob tej priložnosti moram povedati, da je bil sestanek obiskan v popolnosti, v več primerih sta se udeležila oba starša.

Likovna delavnica – LAMPIJONI (Zvezdno nebo)

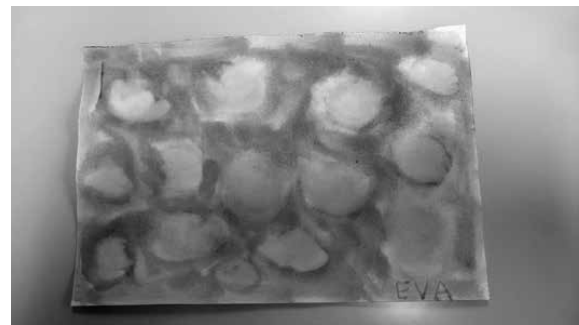
Pripoved

Aktivnost sem začela s pripovedjo. Ugasnila sem luči in prižgala svečke. Izbrala sem odlomek radijske igre o Zvezdici Zaspanski.

... Zvečer, ko se mi že po malem odpravljamo spat, se na nebu zvezde zbude. Otrokom uspavanke pojo, mornarjem kažejo pot skozi valove morja, in pesnikom svetijo v srce, da jim laže izpod peresa teče rima. Če vas ni strah, pojdimo zdaj pogledat nebo, kaj zvezde počno...

Slikanje mokro na mokro

Pri tej tehniki uporabljam trši papir. Močila sem ga v banjici pred seboj, učenci pa so nanj čakali v koloni pred katedrom. S pesmijo (Rastla je jelka) so ga delili staršem, ki so komaj čakali, da se lotijo dela. Slikali so zvezde. Na obrazih se jim je risal nasmeh in takrat sem vedela, da mi jih je uspelo, vsaj za trenutek, vrniti nazaj v 5. razred.

Zelo so uživali. Oče enega od otrok je vprašal, če lahko naslika še en izdelek.

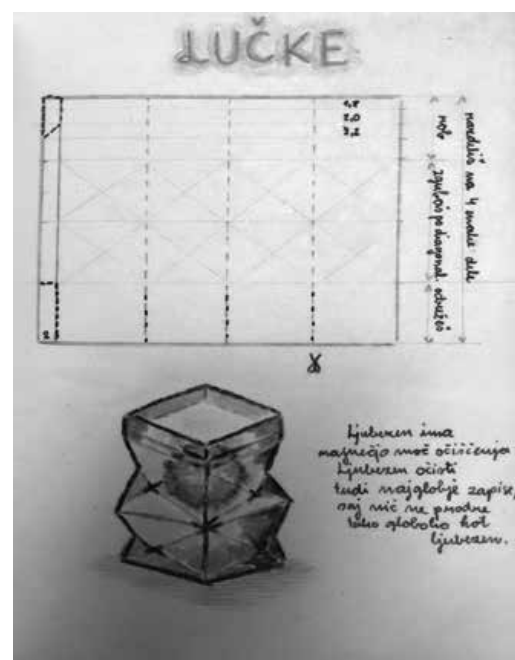
Na tem mestu se je naša delavnica končala.

Starši niso vedeli, da so pripravili podlage za lampijone, ki so jih učenci kasneje zgubali zanje, kot darilo ob novoletnih praznikih.

Gubanje lučke (je sledilo v prihodnjih urah LUM)

Ko so se izdelki dobro posušili, sem jih obtežila in pustila nekaj dni, da se lepo poravnajo. Nato sem pripravila mešanico belega olja in nekaj kapljic eteričnega ter ponudila otrokom, da so dobro preprijli slike svojih staršev. Na ta način so dosegli prosojnost papirja. Spet smo izdelke pustili čez noč in počakali, da se papir posuši. Odvečno olje sem obrisala.

Gubali so skupaj z mano, vsak korak posebej.

Najprej smo izmerili list in ga razdelili na 4 enake dele po dolžini. Potem smo ga prepognili do polovice in še enkrat do polovice ter dobili 4 dele po širini (rob smo pustili zunaj).

Vsak pregib smo utrdili še z ravnilom na obeh straneh. Nato smo razdelili zgornji del na četrtine, kot kaže slika. Vsak rob je nekoliko širši, ker se prepognejo en v drugega. Potem smo s svinčnikom označili najprej diagonale in jih nato gubali. Učenci sp spodnje dele prerezali s škarjami, da je bilo oblikovanje diagonal še lažje. Zgornji rob lučke so namazali z mekolom in ga prepogibali 3-krat, obtežili in počakali. Dele, ki so na sliki temno črtkani, so odrezali. List so po širini spojili in zalepili dno, eno stranico preko druge. Zdaj je lučka že dobivala svojo podobo. Izdelek smo obtežili in ga pustili do naslednjega dne. Točke, kjer so na slikah temni križci, smo izbočili in nasprotno ploskve potisnili navznoter. In lučka je dobila svojo končno podobo.

2. Osrednji del

Predstavitve aktualne situacije in dela v oddelku:

učna uspešnost učencev, težave pri posameznih predmetih in ukrepi v zvezi s tem, značilnosti oddelka kot skupnosti: pozitivne značilnosti, šibke točke v oddelku ...

Usposabljanje za kolesarski izpit: predstavitev ciljev in vsebin, način dela ter opis tehnične strani izvedbe. Predstavitev prometno varnostnega načrta šole, v kolikor z njim še niso seznanjeni. Govorili smo o tem, kako učenci prihajajo v šolo, in o pomenu trajne mobilnosti; na kaj morajo biti pozorni, ko otroke pripeljejo v šolo, in kakšna so pravila obnašanja na avtobusu.

Pogovor o zaključni ekskurziji.

3. Zaključek

Kulturni program – učenci

Učenci so pripravili pester nastop za starše. Predstavili so se z deklamacijami in pesmimi, ki vsak dan bogatijo naš pouk. Dan zmeraj začnemo s skupnim pozdravom in pesmijo. Spremljam jih na kitaro. V razredu imamo še harmonikaša, flavtistko, pianista, basista in dva bobnarja. Predstava je bila prava paša za oči in ušesa. Resnično sem ponosna nanje.

Ugotovitve

Starši so bili na začetku nekoliko zadržani. Ko smo jim zagotovili, da bodo nalogam kos in da jih ne bomo z ničimer izpostavljali, so začeli sodelovati bolj sproščeno. Lepo je bilo videti, kako dve generaciji sodelujeta med seboj in kako je pomembno, da si brezpogojno zaupata. Oči so jim sijale, ko so s ponosom občudovali svoje odraščajoče otroke.

Kakšna so njihova pričakovanja? Kakšen odnos pričakujejo od šole, učitelja?

- Starši želijo imeti zagotovilo, da lahko kadar koli pokličejo učitelja, se z njim pogovorijo o čemer koli in da so v šoli dobrodošli.
- Starši želijo, da učitelji z njihovimi otroki ravnajo spoštljivo.
- Starši spoštujejo prizadevanja učitelja, ki želi spoznati njihovega otroka kot posameznika.
- Spoštujejo učitelja, ki je sposoben pri učencu doseči kar se da največ v akademskem in osebnem smislu.

Družina in šola imata torej v rokah niti otrokove prihodnosti. Obema je temeljna naloga omogočiti in usmerjati razvoj otrokove osebnosti. Obema so skupne želje in prizadevanja za zdrav otrokov razvoj in srečno prihodnost. Izmenjava stališč o otrokovem vedenju, vzgojnih, razvojnih in učnih uspehih lahko prispeva k drugačnemu vzgojnemu ravnanju doma in v šoli. Vzajemno delovanje staršev in učiteljev pa lahko preraste tudi v svetovanje in izobraževanje staršev, pa tudi učiteljev, ko dobijo dopolnjeno predstavo o učencu. Z informacijami o vzgoji v družini in preko sodelovanja s starši lahko učitelj postane bogatejši, učinkovitejši in popolnejši. Vzajemno delovanje učitelja in staršev je torej koristno za otrokov razvoj, pa tudi za starše in učitelje (Pšunder 1998).

Dobro sodelovanje, poznavanje učitelja in njegovega dela, ki ima za posledico dobro delo in razvoj otroka, spodbudi starše, da z večjo naklonjenostjo in spoštovanjem javno in zasebno pohvalno govorijo o učitelju in njegovem delu. Priznanje staršev in učencev viša zadovoljstvo in samozavest učiteljev, to pa tudi njih dodatno motivira za dobro delo. Z gotovostjo lahko trdim, da vsako prizadevanje k izboljšanju odnosov obrodi sadove. Starši pozitivno razmišljajo o prihodnosti šolanja in zaupajo v vzgojno-izobraževalno ustanovo in sistem, prav tako pomagajo po svojih močeh. Velikokrat je njihova pomoč zelo dobrodošla. Vsak nekaj zna in kadar stopimo skupaj, ustvarimo še boljše pogoje za učence. Lahko je to v obliki materialnih dobrin (donacije), prostovoljstva, ustreznega odločanja v korist učenja v šoli in doma. Zmeraj se odzovejo, kadar potrebujem pomoč, in rada jih vključujem v učni proces.

Mamica, ki je šivilja, je z veseljem pomagala, ko smo izdelovali obleke za nastop na kulturni prireditvi ob Prešernovem prazniku.

Sklep

Učitelji težimo h konstruktivnemu reševanju vzgojnih in učnih težav naših učencev in ugotavljamo, kako težko je, če pri tem nimamo podpore staršev. Dnevno ugotavljam, da je neskladje med pričakovanji staršev in učiteljev veliko. Starši na primer pričakujejo, da bomo učitelji njihove otroke naučili vsega, da jih bomo motivirali za šolsko učenje, učitelji pa spet pričakujemo, da bodo to storili starši. Starši pričakujejo, da bo učitelj pripravil učence, da bodo pisali domače naloge, učitelji pa to pričakujejo od staršev. Starši pričakujejo od šole, da bo otroke navadila lepega vedenja, šola pa to pričakuje od staršev. Učenci pogosto spretno krmarijo "nekje vmes" in izkoriščajo slabo komunikacijo med udeleženci v svojo korist.

Na sodelovanje med domom – starši in šola – učitelji lahko pedagoški delavci gledamo z različnih vidikov. Starši za nas lahko predstavljajo »problem«, ker se njihovi nazori in stališča razlikujejo od vzgoje v šolskem okolju, lahko pa nanje gledamo kot na partnerje in z njimi gradimo zdrav odnos.

Formalne oblike sodelovanja s starši na osnovni šoli predpisuje naša šolska zakonodaja, za neformalne oblike sodelovanja pa se odloči vsaka šola sama, oziroma posamezni razrednik.

Kakovostno medsebojno sodelovanje med učitelji in starši pa pomembno prispeva k zagotavljanju čim bolj optimalne vzgoje in izobraževanja otrok. ■

Viri in literatura

1. Pšunder, M. (1998). *Kaj bi učitelji in starši še lahko vedeli?* Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo.
2. Resman, M. (1992b). Partnerstvo med šolo in domom. *Sodobna pedagogika*, 43(3-4), str. 136.